

[REDACTED]

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst
Afdeling Inlichtingen

Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Telefoon (070) 31 880 04
Telex 31337 MVD/GV/NL
Telefax (070) 31 879 51

Aan:
Zie verzendlijst

Uw brief

Uw kenmerk

Ons nummer

Datum

Dis 98004991

23 september 1998

Onderwerp

Voormalig Joegoslavië (35/98)

1. Bij deze doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst

H.J. Vandeweyer
Commodore

Bijlagen

één (1)

Bezoekadres

Kalvermarkt 28, Den Haag

Doorkiesnummer

(070) 31 87433

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

[REDACTED]

VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr. Dis 98004991

d.d. 23 sep 1998

AAN:

Ministerie van Algemene Zaken
t.a.v. Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst
t.a.v. [REDACTED]

Ministerie van Buitenlandse Zaken ✓
t.a.v. plv DGPZ

NL-HPMV NAVO-Brussel

DCBC, t.a.v. Hfd Dplg door middel van hardcopy en diskette

INTERN:

HMID

HACIV t.a.v. BCI

HAI

HBMA

MID-cel

Archief

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST
Afdeling Inlichtingen

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE

35/98

(Afgesloten 221200 SEPT 1998)

Conclusie/voorzicht

Bij de recente verkiezingen in Bosnië-Herzegovina hebben de nationalisten hun positie behouden, hetgeen een tegenslag betekent voor de internationale gemeenschap.

In Kosovo hebben de Albanen een tegenvoorstel gepubliceerd naar aanleiding van het Amerikaanse voorstel voor een interim-oplossing voor de regio. De mogelijke acceptatie van een tijdelijke republikeinse status binnen de Joegoslavische federatie is een stap voorwaarts. Tegelijkertijd zorgt het UCK-verzet tegen de leiding van Rugova voor de nodige complicaties.

Bosnië-Herzegovina

Verwachte uitslagen in de verkiezingen

De voorlopige uitslagen van de Bosnische verkiezingen geven het onderstaande beeld. Opgemerkt dient echter te worden dat de zogenaamde "tendered ballots" en de "poststemmen" nog meegeteld moeten worden. Beide groepen stembiljetten bedragen ruwweg 200.000 stuks. "Tendered ballots" zijn stemmen van personen die op om één of andere reden op een andere plaats hebben gestemd dan zij zijn geregistreerd. "Poststemmen" zijn stemmen van vluchtelingen in het buitenland. Het gros hiervan is Moslim.

Nationale presidium

Bij de verkiezingen voor het nationale presidium heeft Alija Izetbegovic overtuigd de Moslimzetel gewonnen. Ante Jelavic (leider van de belangrijkste Bosnisch-Kroatische partij HDZ) heeft verrassend eenvoudig zijn rivaal Zubak voor de Kroatische zetel verslagen. Aan Servische zijde heeft op dit moment Momcilo Krajisnik (SDS) een voorsprong van enkele tienduizenden stemmen op Zivko Radisic (SLOGA)(300.000 tegenover 250.000). Dit verschil zou wel eens overbrugd kunnen worden door de Moslim "poststemmen", die mogelijk op de gematigder Zivko Radisic gestemd hebben. De SDS en SRS lijken zich reeds hierbij neer te leggen, aangezien de secretaris generaal van de SRS, Ojgen Tadic, bovenstaande trend bevestigde.

President RS

De verkiezingen voor de president van de RS lijken uit te lopen op een grote overwinning voor Nikola Poplasen (SRS), die zittend president Biljana Plavsic (SLOGA) achter zich laat. Ook hier is het verschil enkele tienduizenden stemmen (309.000 stemmen voor Poplasen tegenover 251.000 voor Plavsic). Hier zullen de "poststemmen" echter niet het verschil overbruggen, aangezien zich hier ook een Moslimkandidaat heeft ingeschreven. Deze Moslimkandidaat verkrijgt waarschijnlijk het gros van de Moslims "poststemmen", waardoor Poplasen vermoedelijk de nieuwe president van de RS wordt.

Parlement RS

Bij de verkiezing voor de Assemblee van de RS stevent de SLOGA-coalitie af op ongeveer 1/3 van het beschikbare aantal van 83 zetels. De meer extreem-nationalistische SDS-SRS combinatie mag zelfs op iets meer dan 1/3 van het aantal beschikbare zetels rekenen. De Moslims handhaven waarschijnlijk hun huidige positie en verkrijgen wederom rond de 16 zetels. Verder zijn zetels behaald door de radicale RSRS en de Servische Coalitie (SKRS = samenwerkingsverband SPAS en SSKiP). Dit alles betekent waarschijnlijk dat de SDS-SRS terug zullen keren in de regering van de RS. Opname van (één van) deze partijen in de regering

[REDACTED]

is vermoedelijk noodzakelijk omdat anders geen parlementaire meerderheid kan worden behaald. De door de internationale gemeenschap gewenste voortzetting van de samenwerking tussen de SLOGA-partijen en de Moslimpartijen zal vermoedelijk worden beëindigd, omdat deze samenwerking één van de redenen was voor het huidige stemmenverlies van de SLOGA-coalitie (en dat met name de SNS van Plavsic). De opname van de nationalistische partijen in de regering zal waarschijnlijk ten koste gaan van de partij van Dodik (de SNSD), zodat deze waarschijnlijk niet terug zal keren als premier.

Parlement MKF

Bij de verkiezingen in de MKF heeft de HDZ haar positie geconsolideerd, ondanks de opkomst van het NHI. Deze nieuwe partij heeft slechts de steun van 10% van het Bosnisch-Kroatische electoraat verkregen. De KCDBiH heeft wederom het merendeel van de Moslimstemmen verkregen, al is enig terrein verloren aan de beide multi-etnische blokken (Democratisch Alternatief en Bosnië-Herzegovina Alliantie). De DNZ van Abdic heeft haar positie in de regio rond Velika Kladusa waarschijnlijk weten te behouden. Dit alles betekent dat binnen het parlement van de MKF de politieke verhoudingen grosso modo hetzelfde blijven.

Kantonverkiezingen

De kantonverkiezingen hebben geen grote verschuivingen te zien gegeven. De KCDBiH blijft de grootste partij in de door de Moslims gedomineerde kantons, terwijl de HDZ de grootste partij blijft in de door de Kroaten beheerste gebieden. Slechts in Tuzla en Sarajevo kent de KCDBiH enige tegenstand van de multi-etnische oppositie, terwijl de HDZ uitsluitend in het Midden-Bosnië kanton (waarin enkele grotere Kroatische enclaves liggen) oppositie van de NHI te duchten heeft.

Indien de bovenvermelde trends bevestigd worden, is duidelijk dat met name de Kroaten en Serviërs tegen het Dayton-vredesakkoord en de bemoeienis van de internationale gemeenschap hebben gestemd. Het *nationale presidium* zal naar alle waarschijnlijkheid gaan bestaan uit Izetbegovic, Jelavic en Krajisnik of Radisic. Allen zijn nationalisten en doorgewinterde politici, waardoor het nationale presidium zal blijven disfunctioneren. De Nationale Assemblee van de RS geeft een positiehandhaving van de SDS-SRS combinatie te zien, ten koste van de huidige regeringspartijen. Het lijkt erop dat de Bosnisch-Servische kiezer teruggekeerd is in de schoot van de SDS of op haar coalitiepartner SRS gestemd heeft. Met name het feit dat in de oostelijke regionen de opkomst beduidend groter was dan in de westelijke regionen heeft hierbij een belangrijke rol gespeeld. De SDS blijft de grootste partij in de RS. De Kroatische nationalist hebben met succes de pogingen van de internationale gemeenschap om hun positie te verzwakken weerstaan, hetgeen hun moreel (en obstructieve houding) zal versterken. Hun politieke tegenstanders werd samenzwering met de internationale gemeenschap verweten. Met name de opstootjes in Derventa, Drvar en de moorden in Travnik zijn door de HDZ uitgebuit door de internationale gemeenschap hiervoor verantwoordelijk te stellen.

De verkiezingsuitslagen lijken een tegenslag voor de internationale gemeenschap te vormen. De nationalistische en anti-Dayton krachten zijn nog altijd het sterkst en lijken zelfs terrein te winnen. Het herstel van een multi-etnisch en verenigd Bosnië-Herzegovina is verder weg dan ooit en de mogelijkheden voor van afbouw van de internationale inspanning (SFOR-reducties e.d.) lijken beperkt. De internationale gemeenschap staat opnieuw voor de fundamentele keuze om haar inspanningen op te voeren en het bestuur van het land openlijk over te nemen of te accepteren dat het land (conform de wil van een meerderheid van de bevolking) verder uiteen drijft, waarbij wederoplaaien van de gewelddadigheden niet is uitgesloten.

Dodik accepteert eventuele verwijdering van de SNSD-kandidatenlijst

Dodik, voorzitter van de SNSD en minister-president van de RS, heeft een brief gestuurd aan de beklagcommissie van de OVSE. Hij verklaart hierin te zullen berusten in een eventuele verwijdering van de kandidatenlijst "als een teken van persoonlijke verantwoordelijkheid en in lijn met de elementaire democratische cultuur die voor ieder en elk individu geldt". In de brief drong Dodik echter eveneens aan op soortgelijke maatregelen tegen Poplasen (voorzitter SRS) die een TV-optreden in Servië had gedaan tijdens de verkiezingsstilte. De Bosnisch-Servische TV (SRT) las een verklaring voor van de RS-regering met dezelfde boodschap van Dodik. De SDS verklaarde dat het doel van het aanbod van Dodik een diskwalificatie van Poplasen is. Een woordvoerder stelde dat de SLOGA-coalitie de wedstrijd probeert te winnen door een pion te offeren en riep SLOGA en de internationale gemeenschap op "de wil van het Servische volk te erkennen".

[REDACTED]

De brief van Dodik is een reactie op een beklagschrift van de SDS-SRS die Dodik beschuldigen van schending van de verkiezingsstilte, aangezien in Servië op 11 september een interview met hem gepubliceerd werd. De opmerking van de SDS-woordvoerder is vermoedelijk niet ver bezijden de waarheid. Inderdaad heeft Dodik niets te verliezen en alles te winnen bij het gelijktijdig verwijderen van Poplasen en hemzelf van de kandidatenlijsten. De kans dat Dodik opnieuw aantreedt als premier, is te verwaarlozen. Bovendien kan Dodik vanuit zijn positie als partijvoorzitter toch de gang van zaken in zijn SNSD-fractie besturen en indien hij minister-president blijft, moet hij toch zijn zetel afstaan aan een partijgenoot. De eventuele verwijdering van Poplasen daarentegen zou een grote tegenslag voor de SDS-SRS betekenen, aangezien diens overwinning op Plavsic juist de verrassing van deze verkiezingen betekent.

Poplasen niet geschrapt als presidentskandidaat

Op 21 september heeft de beklagcommissie van de OVSE (EASC) besloten zowel de SNS (Plavsic) als de SRS (Poplasen) te straffen wegens schending van de verkiezingsstilte. Drie personen zijn geschrapt van de SRS-kandidatenlijst voor het nationale Huis van Afgevaardigden en vijf personen van de SRS-lijst voor de Nationale Assemblée. De SRS mag de personen voor het nationale Huis van Afgevaardigden niet vervangen, maar er zijn geen zetels afgenomen. De geschrapte personen voor de Nationale Assemblée mogen wel vervangen worden. Ook de SNS kreeg een straf opgelegd. Twee SNS-kandidaten (nr. 5 van de lijst voor het nationale Huis van Afgevaardigden en nr. 5 voor de Nationale Assemblée) werden geschrapt. Daarnaast werd de SNS-burgemeester van Milici tot aftreden gedwongen.

De beklagcommissie van de OVSE heeft, ondanks het eerdere aanbod van Dodik, niet geleid tot het verwijderen van Poplasen, waardoor diens verkiezingen tot de nieuwe president van de RS nagenoeg zeker is. Dit is een grote overwinning voor de Pale-fractie. Toch is de straf van de OVSE aanzienlijk. In dit opzicht wordt de SRS aanmerkelijk zwaarder gestraft dan de SNS. De geschrapte personen zijn allemaal vooraanstaande SRS-politici (onder andere de fractievoorzitter, secretaris-generaal en één van de vice-voorzitters). Met name de straf voor het nationale Huis van Afgevaardigden komt hard aan. De SRS mocht hier rekenen op twee zetels. Door de straf is de partij in het geheel niet vertegenwoordigd op dit niveau. De invloed van de extreem-nationalisten wordt hierdoor zelfs met 1/3 verminderd (SDS heeft immers 4 zetels). Van de 14 RS-zetels zijn er nu nog maar vier voor de nationalisten. Ook het schrappen van SRS-kandidaten voor de Nationale Assemblée is aanzienlijk, aangezien het betekent dat ervaren politici plaats moeten maken voor minder ervaren personen.

Beslagic dringt aan op annulering van de verkiezing in zijn kanton

Op 17 september heeft de burgemeester van Tuzla, Beslagic (voorzitter oppositionele SDBiH), bij de beklagcommissie van de OVSE een verzoek ingediend om de verkiezingen voor het Tuzla-Podrinje kanton ongeldig te verklaren. De SDBiH meent dat de verkiezingsregels zijn geschonden in Kalesija, Lukavac en Srebrenik. Religieuze leiders in deze gemeentes zouden op de verkiezingsdagen kiezers hebben benaderd om te stemmen op de KCDBiH van Izetbegovic en een groot aantal SDBiH stemmen zou ongeldig zijn verklaard. Daarnaast zou een aantal stembiljetten van tevoren zijn ingevuld door leden van de kiescommissie. De SDBiH is teleurgesteld in de verkiezingsuitslag. Niet alleen werd de gehoopte overwinning in het kanton op de SDA (leidende partij in de KCDBiH coalitie) niet behaald, maar ook moest de partij haar meerdere erkennen in de multi-etnische concurrent SDP. Deze tegenslag is ongetwijfeld een katalysator geweest voor het besluit om in beklag te gaan.

Moslim/Kroatische federatie (MKF)

Vice voorzitter HDZ voorspelt spoedig einde van Bosnië

Eén van de vice voorzitters van de HDZ, Brajkovic, heeft onlangs verklaard dat de internationale gemeenschap geld en energie verspilt bij het bijhouden van Bosnië-Herzegovina. Hij stelde dat staten die gecreëerd zijn door de internationale gemeenschap nooit lang hebben bestaan, aangezien ze niet gesticht waren door het eigen volk. Brajkovic voorspelde daarom een spoedig einde van Bosnië als gezamenlijke staat. Hij noemde daarnaast de Washington- en Daytonakkoorden onrechtmatige documenten, omdat de Kroaten nooit in een referendum gevraagd was of ze met de Moslims in één staat willen leven. De OVSE en OHR noemden deze verklaring van Brajkovic reeds "onverantwoordelijk, dom en verkeerd".

Brajkovic is voormalige burgemeester van Mostar en voormalig minister-president van kanton 7. In oktober 1997 werd hij indirect via druk vanuit Zagreb uit deze laatste positie verwijderd. Hij heeft nog altijd een leidinggevende functie in één van de deelgemeenteraden van Mostar en is daarnaast directeur van een

[REDACTED]

aluminiumfabriek, en dus één van de grootste werkgevers van de regio. De uitspraken van Brajkovic zijn contra-productief in het kader van de doelstellingen van de HDZ. Terwijl partijvoorzitter Jelavic probeert een pro-Dayton imago bij de internationale gemeenschap te scheppen, toont Brajkovic wat vermoedelijk het ware karakter is van de HDZ: anti-Dayton en anti-Moslim. Dat is in overeenstemming met de politieke doelstellingen die de HDZ in het verleden heeft geuit en bovendien met de opstelling van de partijleider: de Kroatische president Tudjman. Gezien de recente HDZ-overwinning bij de verkiezingen zal dit karakter vermoedelijk weer snel aan de oppervlakte komen. *

Bosnisch-Servische republiek (RS)

UNIPTF eist (en krijgt) ontslag RS onderminister van Binnenlandse Zaken, Ljubisa Savic

Op 16 september heeft de Bosnisch-Servische minister van Binnenlandse Zaken, Stankovic, op aandringen van UNIPTF een aantal politieofficieren geschorst. Onder hen bevinden zich het hoofd van de politieorganisatie Ljubisa Savic ('Mauser'), de commandant van de politie in Bijeljina Vasilije Andric en de plaatsvervangend politiecommandant van Novo Sarajevo, Slavko Kovacevic. De aanleiding voor de schorsing was de aangetoonde mishandeling van verdachten in het onderzoek naar de moord op Srdjan Knezevic, de voorganger van Kovacevic. Savic heeft zich persoonlijk met het onderzoek naar de moord op Knezevic beziggehouden. Hij zou zich de kwestie persoonlijk hebben aangetrokken vanwege een eerdere moordaanslag op hemzelf. Hij voerde na de moord 200 politieagenten uit Banja Luka aan om de Pale-politie onder controle te brengen en bemoeide zich persoonlijk met het onderzoek. Vrijwel onmiddellijk werden 14 voormalige leden van de politie gearresteerd, die onder controle van de Pale-fractie stonden. Een UNIPTF onderzoek stelde vast dat 7 van hen waren gemarteld. Savic zou persoonlijk deelgenomen hebben aan de martelingen. Mogelijk meende hij dat dezelfde groep verantwoordelijk was voor de mislukte moordaanslag op hemzelf.

Het is mogelijk dat de kwestie nog verdere politieke complicaties zal hebben. Er zijn namelijk geruchten dat Krajisnik persoonlijk betrokken is bij de moord. Hij zou opdracht hebben gegeven Knezevic uit de weg te ruimen vanwege diens betrokkenheid bij het onderzoek naar Krajisnik's financiële imperium (Centrex en Impeks ondernemingen). Met name indien Krajisnik niet herkozen zou worden als presidiumlid, is denkbaar dat hij een aanklacht tegemoet zal zien, teneinde zijn politieke invloed te beperken. Andere indicatoren wijzen echter ook op betrokkenheid van de Banja Luka fractie. Volgens enkele Pale-getrouwe politieofficieren zou Knezevic geweigerd hebben een bevel van Dodik op te volgen om Karadzic te arresteren. Uit vrees voor onthulling zou hij vermoord zijn. De kwestie wordt ongetwijfeld vervolgd.

Mediaberichten over ontmoeting Milosevic, Krajisnik, Radisic en Seselj

Volgens persberichten in Servië en Bosnië-Herzegovina heeft de Joegoslavische president Milosevic onmiddellijk na het bekend worden van de voorlopige uitslagen, samen met de Servische vice-premier Seselj in Belgrado een ontmoeting gehad met (SDS) en Radisic (SPRS). Volgens de berichten zou door Milosevic aangedrongen zijn op samenwerking, met Poplasen (SRS) als president, Radisic als presidiumlid en een minister-president van de SDS. Het betreft hier een onbevestigd bericht. Indien het op waarheid berust zou dit resulteren in een buitensluiting van de SNS van Plavsic en de SNSD van premier Dodik bij de regeringsvorming in de RS. Dat zou een ernstige tegenslag zijn voor de internationale gemeenschap. Toch is het niet onmogelijk. Milosevic heeft bij het politieke conflict tussen de Banja Luka fractie en de Pale fractie al enkele malen eerder de diverse leiders bij zich gesommeerd en geprobeerd de "Servische" eenheid te herstellen. Ook na de buitengewone parlementaire verkiezingen eind 1997 probeerde Milosevic aan te sturen op een soort "regering van nationale eenheid" (SDS-SRS-SPRS, al dan niet met medewerking van de SNS) onder leiding van Mladen Ivanic. Dit concept mislukte doordat de SNS niet bereid was samen te werken met de SDS (waarvan de partij immers kort tevoren was afgesplitst). De SPRS verraste toen menigeeen door tegen de wens van Milosevic (voorzitter van de moederpartij SPS in Servië) in zee te gaan met de SNS en deel te nemen aan de Dodik-regering. Deze samenwerking werd gesteund door de internationale gemeenschap en resulteerde in de huidige SLOGA-coalitie.

Radisic heeft tijdens de verkiezingscampagne verklaard vast te zullen blijven houden aan de SLOGA-coalitie. Tegelijkertijd heeft hij echter ook kritiek op de beide andere SLOGA-partijen geuit en was hij niet altijd positief over de werkzaamheden van de Dodik-regering. Ook de noodzakelijke Moslimsteun voor de Dodik-regering is hem altijd een doorn in het oog geweest. Een eventuele samenwerking met de SDS en SRS zou voor de SPRS een ommezwaai betekenen, iets waartoe Radisic normaal gesproken niet bereid is. Maar de afkeer van Moslimsteun, de zucht naar macht en met name de druk van Milosevic zouden wel eens

zo groot kunnen zijn dat de SPRS toch besluit om van kamp te wisselen. De vice-voorzitter van de SPRS, Ilic, zei onlangs reeds dat hij zich een samenwerking van de SPRS met de SDS-SRS kon voorstellen. Bovendien is in Servië ook sprake van een regeringssamenwerking tussen de SRS en SPS van Milosevic.

Joegoslavië

Kosovo

Albanees voorstel voor interimakkoord Kosovo

Op 17 september zijn meer detail van het Amerikaanse voorgestelde interimakkoord ten aanzien van Kosovo ("Elements for a Temporary Agreement") bekend geworden:

1. Kosovo is een gebied met een eigen regering, parlement, rechtbanken alsmede vertegenwoordigers (federale status zonder recht op afscheiding).
2. Overgangperiode van drie jaar, gevolgd door onderhandelingen over de toekomst en/of een referendum onder de Kosovo bevolking.
3. De belangrijkste vertegenwoordigers zouden documenten mogen ondertekenen namens Kosovo
4. Een speciale ombudsman moet toezicht houden op de naleving van de ondertekende documenten
5. Kosovo zou 10 zetels in het federale parlement krijgen.
6. Kosovo zou vertegenwoordigd moeten worden in de Servische regering en in de Servische en Joegoslavische Hoge Gerechtshoven.

De "schaduwpresident" van Kosovo, Rugova, verklaarde het Amerikaanse voorstel te accepteren als uitgangspunt voor onderhandelingen, maar zijn belangrijkste onderhandelaar Agani liet weten ernstige bezwaren te hebben tegen het Amerikaanse voorstel inzake de Kosovo crisis. Daarom publiceerde op 20 september het Albanees onderhandelingsteam in Pristina een tegenvoorstel. De belangrijkste punten van het Albanese tegenvoorstel zijn:

1. tijdelijke oplossing voor de status van Kosovo, gebaseerd op beperkt bestuur met internationale garanties.
2. de eerdere opgestelde grondwet (1990) en uitslag van het onafhankelijkheidsreferendum (1991) zijn leidinggevend bij dit voorstel
3. gedurende de overgangperiode zal Kosovo binnen de FRJ blijven, met interne onafhankelijkheid en gelijk zijn aan de andere federale eenheden.
4. gedurende de overgangperiode zal Kosovo bestuurd worden door eigen wetgevende, uitvoerende en juridische organen (parlement, president en regering, rechtbanken, politie, e.d.). Verkiezingen binnen drie maanden onder internationaal toezicht.
5. De bevoegdheden van de bestuurlijke instellingen van Kosovo zijn onafhankelijk met uitzondering van datgene dat onder het federale niveau valt.
6. Iedere etnische gemeenschap in Kosovo heeft recht op vrijheid van onderwijs, taal, identiteit en cultuur. Speciale regelingen moeten er komen voor plaatsen met speciale historische, culturele of religieuze waarde
7. Kosovaren moeten vertegenwoordigd zijn in de federale structuren.
8. De functies van territoriale integriteit, gezamenlijke markt, geldvoorziening, defensie, douane en buitenlandse politiek zijn federale bevoegdheden. Ze zijn echter niet exclusief federaal terrein, maar gezamenlijke functies.
9. De economie van Kosovo zal intern bestuurd worden (bijvoorbeeld eigen centrale bank, fiscaal systeem, belastingen en eigen budget en deelname aan internationale financiële instellingen), maar geïntegreerd zijn in een "gezamenlijke Joegoslavische markt". Kosovo is gerechtigd maatregelen te treffen om haar economische belangen te beschermen.
10. Onmiddellijk staakt het vuren en terugtrekking van de troepen. Vrijlating van politieke gevangenen. Met uitzondering van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de mensheid geen straf voor deelname aan de oorlog in Kosovo.
11. Binnen drie jaar onderhandelingen over een permanente oplossing. Indien deze niet slagen, dan wederom een referendum onder de bevolking van Kosovo over de toekomst van de regio.
12. Steun van de internationale gemeenschap (waaronder plaatselijke presentie) en garanties omtrent de implementatie van een eventueel akkoord.

Een lid van het Rugova-onderhandelingsteam, Kurteshi, verklaarde dat het bovenstaande voorstel nog verfijnd moet worden. Het UCK had echter al eerder laten weten geen enkel voorstel te accepteren waarin Kosovo binnen de FRJ zou blijven. Haar politieke vertegenwoordiger Demaci heeft zich vanwege gezond-

[REDACTED]

heidsredenen (hij is diabeticus) teruggetrokken uit de politiek. Hij deed dit echter pas nadat hij felle kritiek gaf op Rugova wegens het accepteren van een (tijdelijke) federale status als uitgangspunt bij de onderhandelingen. Opmerkelijk in dit inter-Albanese conflict is ook de ontvoering van 13 pro-Rugova politici door het UCK op 20 september. Onder de ontvoerde personen bevinden zich enkele secretarissen-generaal van politieke partijen en één van de vice voorzitters van het "schaduwparlement" van Kosovo. Dit laatste gaf aanleiding tot speculatie dat de werkelijke reden voor de terugtrekking van Demaci zijn onvermogen was tot bewerkstelling van vrijlating van de politici door het UCK. De Servische plaatsvervangend minister Nikolic (SRS) betitelde een eventuele ondertekening van het door de VS voorgestelde interimakkoord als "verraad" en verklaarde dat Servië dit nooit zal accepteren. Hij stelde dat de Albanen elkaar onderling meer haten dan dat ze de Serviërs haten.

Het Albanese tegenvoorstel is op zich een aanzienlijke stap voorwaarts. De nagestreefde onafhankelijkheid wordt (tijdelijk) op een lager pitje gezet en ingestemd wordt met een federale status. De details van het Albanese voorstel geven echter een dusdanige graad van zelfstandigheid dat bijna gesproken kan worden van onafhankelijkheid (m.u.v. leger en buitenlandse politiek). Het voorstel legt in Servische ogen veel te veel bevoegdheden neer op het republieksniveau en zal daarom in de huidige vorm voor de Serviërs onacceptabel zijn. De Serviërs aanvaarden alleen een republikeinse status voor Kosovo indien het gros van de macht geconcentreerd zal worden op het federale niveau, dat vanzelfsprekend beheerst zal worden door de Serviërs.

Een ander probleem voor de internationale onderhandelaar is het UCK. De terugtrekking van Demaci is in het voordeel van Rugova, maar het UCK is desondanks niet bereid zich aan te sluiten bij de politiek van Rugova. Dit wordt geïllustreerd door de ontvoering van diverse pro-Rugova politici. Zolang de Albanese gelederen niet gesloten worden is de implementatie van welk akkoord dan ook uitzichtloos, want de Serviërs zullen elk UCK-incident gebruiken om zich te onttrekken aan hun deel van de uitvoering of om wederom met geweld op te treden tegen de bevolking van Kosovo.